

Info Sadu împlinește 1 an!

Un an de la prima apariție = mai multă informație

La ceas aniversar, încerc să-mi concentrez cuvântul asupra efectului acestei publicații locale în rândul cititorilor, care a fost, trebuie să vă mărturisesc, sursa de inspirație a mai multor comunități locale. Acest cuvânt înainte aș vrea să vă arate care este cu adevărat motivul pentru care am considerat că este necesar să mă adresez dumneavoastră. Cred că toate articolele

apărute, așa cum au fost scrise fiecare de către autor, au fost binevenite și pe înțelesul tuturor cititorilor. Nu necesită un efort prea mare, un efort susținut și nu necesită o atenție prelungită, pentru că sunt, în general, scurte și edificatoare; tratează teme de interes major pentru orice vârstă și pregătire. Este sursa care dezmințe și vă transmite corect toate informațiile de interes major și hotărârile luate de către administrația locală. Nu de puține ori așa-zii „zvonași” fac ca informația asupra unor decizii luate la nivelul administrației locale să ajungă la dumneavoastră eronat sau pe bunul plac al lansatorului.

Această sursă aduce spre dumneavoastră informația corectă. Prin

intermediul articolelor publicate în ziarul local, avem posibilitatea să reflectăm și asupra temerilor unora din personalitățile comunei care scriu articole, că orice sursă de informație în masă poate aduce atingere imaginii publice asupra persoanei. Consider că nu am cîtorit o sursă infectă a publicațiilor și articolelor scrise, iar fiecare dintre semnatarii acestora sunt răspunzători de cele relatate în conținutul răspunsului unui preot la întrebarea următoare. Persoanele care au responsabilități în diferite segmente ale societății, pe de o parte, să aibă bunătațe în suflet, adică să ierte totul, dar în același timp sunt persoane cu autoritate, care trebuie să facă dreptate și în unele

situații să-i sancționeze pe cei vinovați. Cum credeți că poate un creștin care are și responsabilități în societate să împace aceste două lucruri, care aparent sunt contradictorii; să manifeste o bunătațe desăvârșită și în același timp să-și manifeste autoritatea cu care este investit? Răspunsul preotului: a fi bun nu înseamnă a lăsa niște îndatoriri. Dacă te-ai pus Dumnezeu să fii conducător, trebuie să fii conducător și să știi că prin faptul de a fi conducător îți lucrezi binele tău vremelnic, și pe cel veșnic. Bineînțeles că sunt situații și situații... în orice caz să te gândești totdeauna că de tine depinde binele care, poate, se face în continuare. Să fii în așa fel încât omul să înțeleagă că

și el, dacă ar fi în locul tău, aceeași decizie ar lua. Dar orice lucru să nu-l faci cu pripeală, adică așa cum îți vine din prima prin cap, ci să măsoari de mai multe ori și să tai o singură dată; să-l tratezi pe omul de lângă tine ca pe trimisul lui Dumnezeu, ca pe omul cel mai însemnat, să cauți să-l ajuți, nu să cocolești niște lucruri pentru care i-ar conveni fie trecut cu vederea. Dacă tolerăm anumite păcate, tolerăm și urmările păcatelor, or aceasta este spre dauna nu numai a noastră-poate mai puțin a noastră-, dar în orice caz spre dauna celor care depind de omul acela pe care nu l-ai oprit din calea răului. Asta-i rostul! Fiecare să-și înțeleagă rostul și să

nu-l excludă pe Dumnezeu din socotelile pe care și le face el. Iar dacă nu știe ce are de făcut să întrebe un prieten, o cunoștință mai puțin sau mai mult apropiată lui sau chiar pe un superior.

Această pildă ne este spre folos tuturor, indiferent în ce categorie socială ne aflăm și nu întâmplător am țesut aceste rânduri în această ediție a ziarului. Vă asigur că atâta timp cât voi coordona activitatea administrației locale, nu o voi face altfel decât spre folosul comunității, care cu siguranță în scurt timp va fi pe loc de frunte. Vă transmit cele mai calde urări de bine, sănătate, iar publicației locale „INFO SADU” viață lungă.

Primar, Valentin IVAN

La Sadu curge

pag.IV

Apă vie pentru portul popular

Răspunderea penală a minorilor

pag.II

Minuta ședinței ordinare a Consiliului Local Sadu din 31 ianuarie

La ședința ordinară a Consiliului Local al comunei Sadu desfășurată în data de 31 ianuarie 2008 au participat 11 consilieri din totalul de 11 membri ai Consiliului Local al comunei Sadu.

În cadrul acestei ședințe s-au aprobat 8 hotărâri, după cum urmează:

- Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 1/2008 privind alegerea președintelui de ședință.

S-a ales președinte de ședință, pe o perioadă de 3 luni, domnul consilier local, David Dumitru.

Această hotărâre s-a adoptat cu 11 voturi "pentru", "împotriva" -, "abțineri" -.

- Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 2/2008 privind aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli al comunei Sadu pe anul 2008.

Această hotărâre s-a adoptat cu 11 voturi "pentru", "împotriva" -, "abțineri" -.

- Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 3/2008 privind aprobarea programului de audiențe acordate cetățenilor de către consilierii locali. Se stabilește ziua de audiență: joi între orele 16-18, conform tabelului anexat.

Această hotărâre s-a adoptat cu 11 voturi "pentru", "împotriva" -, "abțineri" -.

- Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 4/2008 privind modificarea și completarea HCL nr. 45/2007 privind stabilirea impozitelor și taxelor locale pentru anul 2008. Prin această hotărâre s-a modificat quantumul taxei pentru autovehicule de transport marfă de peste 12 tone și „taxa pentru combinații de autovehicule (autovehicule articulate sau trenuri rutiere) de transport

marfă de peste 12 tone”.

Se stabilesc valorile cuprinse în ordonanță. Se supune la vot PH, se aprobă cu 11 voturi "pentru".

Această hotărâre s-a adoptat cu 11 voturi "pentru", "împotriva" -, "abțineri" -.

- Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 5/2008 privind aprobarea volumului de masă lemnoasă ce urmează a fi recoltată în anul 2008 de pe fondul forestier al comunei Sadu și repartizarea volumului stabilit.

Se stabilește cantitatea de 1.500 mc pentru populație și 8.500 mc destinat agenților economici.

Această hotărâre s-a adoptat cu 11 voturi "pentru", "împotriva" -, "abțineri" -.

- Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 6/2008 privind aprobarea devizului general cu indicatorii tehnico-economici reactualizați la investiția "Rețea de canalizare și stație de epurare în comuna Sadu".

Această hotărâre s-a adoptat cu 11 voturi "pentru", "împotriva" -, "abțineri" -.

- Proiectul de hotărâre privind aprobarea devizului general cu indicatorii tehnico-economici reactualizați la investiția "Extindere sediu primărie și amenajări interioare, inclusiv consolidări structurale" s-a amânat, d-nii consilieri cerând pentru ședința următoare o notă explicativă, pe capitole, privind creșterea valorii devizului.

- Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 7/2008 privind acordarea unui ajutor de urgență familiei d-nei Deac Maria aflată în situații deosebite.

Această hotărâre s-a adoptat cu 11 voturi "pentru", "împotriva" -, "abțineri" -.

- Hotărârea Consiliului Local al comunei Sadu nr. 8/2008 privind încetarea de drept a mandatului vice-primarului comunei Sadu, ca urmare a decesului.

Această hotărâre s-a adoptat cu 11 voturi "pentru", "împotriva" -, "abțineri" -.

La DIVERSE s-au discutat următoarele:

- S-a citit procesul-verbal primit de la Regia Publică Locală Ocolul Silvic Valea Sadului, privind situația economico-financiară a ocolului de la înființare până la 31 decembrie 2007. Se remarcă că cheltuielile regiei cu telefoanele sunt foarte mari.

În urma analizei situației economico-financiare a regiei de la înființare până la data de 31 decembrie 2007,

d-nii consilieri locali decid interzicerea cu desăvârșire a creditării altor unități administrativ-teritoriale fără acordul Consiliului Local Sadu. Se va face adresă în acest sens la Regia Publică Locală Ocolul Silvic Valea Sadului.

- Dl. primar solicită acordul consilierilor locali pentru stabilirea sediului Regiei Publice Locale Ocolul Silvic Valea Sadului în actualul sediu al Primăriei, (la etaj), în sălile de Căminului Cultural. D-nii consilieri sunt de acord.

- Dl. consilier Veștemean Virgil solicită informații privind cântarul de lângă Fabrica de bere. Se precizează că este proprietatea d-lui Maricuța. D-nii consilieri consideră că ar fi benefic pentru locuitorii

comunei să fie achiziționat un alt cântar (sau reparat cântarul de lângă dl. Mănese Alexandru).

- Dl. consilier Veștemean Virgil solicită informații despre tipul atelajelor pentru care Primăria dă numere de înmatriculare. Dl. primar furnizează informațiile solicitate.

- Dl. primar informează CL

despre anumite firme din comună care au datorii la bugetul local. În legătură cu aceștia, compartimentele de specialitate din cadrul Primăriei vor lua măsurile legale ce se impun pentru recuperarea datoriilor.

Secretar,
Delia-Iulia LOTREAN

PROGRAM DE AUDIENȚE ACORDATE DE CONSILIERI ÎN ANUL 2008

ZIUA "JOI"; ORELE: 16.00 – 18.00

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE CONSILIERULUI	Data
1.	CHIRCA CONSTANTIN	21.02
2.	DAVID DUMITRU	21.02
3.	LOTREAN CONSTANTIN	21.02
4.	HANEA PARASCHIVA	20.03
5.	IVAN NICOLAE	20.03
6.	LAC CONSTANTIN	20.03
7.	POPICA DUMITRU	17.04
8.	ROTĂRESCU ION	17.04
9.	VEȘTEMEAN CONSTANTIN-ION	22.05
10.	VEȘTEMEAN NICOLAE	22.05
11.	VEȘTEMEAN VASILE-VIRGIL	22.05

Răspunderea penală a minorilor

Amplul proces educativ desfășurat de poliție prin mass-media a pornit de la premisa profund umanistă că fiecare cetățean trebuie să cunoască legile țării, să-și însușească conținutul lor.

Consecințele comiterii unor fapte penale sunt consecințele nerespectării legii.

Majoritatea faptelor comise

de către minori și tineri sunt săvârșite din cauza necunoașterii legilor și a consecințelor.

Minorul

Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde penal.

Minorul care are vârsta între 14-16 ani răspunde

penal, însă numai dacă se dovedește că a săvârșit fapta cu discernământ.

Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani răspunde penal.

Față de minorul care răspunde penal se pot lua măsuri educative, ori i se aplică o pedeapsă. La alegerea sancțiunii se ține seama de gradul de pericol

social al faptei săvârșite, precum și de starea fizică, dezvoltarea intelectuală și morală, de comportarea celui care a săvârșit-o, de condițiile în care a trăit și de orice alte elemente de natură să caracterizeze persoana minorului.

Pedeapsa se aplică numai dacă se apreciază că luarea unei măsuri educative nu este suficientă pentru îndreptarea minorului.

Măsurile educative care se pot lua împotriva minorului sunt:

- mustrarea
- libertatea supravegheată
- internarea într-un centru de reeducare.

Pedeapsa ce se poate aplica minorului sunt prevăzute de lege pentru infracțiunile săvârșite.

Pedeapsa complementară nu se aplică minorului.

Condamnările pronunțate pentru fapte săvârșite de către minori nu atrag decăderi.

Șeful postului de Poliție Sadu
A.S.P. Gheorghe NEGRILĂ

Fondator: Primarul comunei SADU, Valentin IVAN

Editori: Dragoș BAKO și Cosmin PAL

Colegiul de redacție:

Administrație: Delia-Iulia LOTREAN, Ion OANCEA
Dumitru HANEA, Ionuț VEȘTEMEAN

Cultură-religie: pr. Gheorghe NEAGOE,
pr. Liviu-Mihail MOISIU

Social - relații publice: Mioara LALU, Elena OANCEA

Economic: Mioara CHIRCA

Tehnoredactare: Bogdan OLTEAN

Tiparul: TIP T-I-I

Un an de la apariție

Dacă în primul număr al ziarului local „Info Sadu”- februarie 2007, am publicat un articol numit „La început de drum” și arătam că orice început este greu și lucrarea la care ne angajăm cu toții, la înființarea unei „foi populare” sau a unui ziar local, ... este dificilă, cred că nu m-am înșelat, însă toate piedicile au fost înlăturate, iar apariția lui este binevenită-căci se împlinește un an de la apariție în luna februarie

2008, în el oglindindu-se realizările făcute cu toate problemele care preocupă comunitatea noastră, cu avantajele și dezavantajele veștii comunitare și particulare ale comunei.

Aș dori să atrag atenția ca ziarul local să nu fie folosit în favoarea unora și dezavantajul altora, ci totul să fie bine documentat, nemanipulat, real, dând dovadă de echilibru, evitând caracterul populist pe care vrea cineva

să-l folosească sau mai bine zis, să-l promoveze pentru obținerea unor imagini trecătoare, care de multe ori sunt numai iluzii trecătoare, fără de folos.

Doresc mult succes ziarului nostru și tuturor colaboratorilor care se străduiesc să apară publicația locală și să nu-i dezamăgim pe înaintașii noștri care și-au dorit atât de mult să-l aibă, mulțumind astfel lui Dumnezeu pentru toate binefacerile pe care le-a

revărsat peste munca noastră, dându-ne puterea de a continua activitatea începută, în pace, bună înțelegere, arătând ceea ce suntem sau putem face prin fapte, nu prin vorbe.

Dumnezeu să ne ajute tuturor și să urăm succes, noului ziar în continuare, căci Info Sadu și-a atins scopul propus.

Al vostru, al tuturor .

➤ **Preot paroh Gheorghe NEAGOE**

Ce a fost ...și ce va fi?

Nu vreau să alunec nici în panta melancoliei - gândindu-mă cât de repede a trecut timpul de când și penița sufletului meu a udat cu cerneala împărtășirii celor de suflet trebuitoare paginile acestui ziar, nici să ajung prea departe cu laudele, pentru că așa cum spunea cineva „adevăratele laude le rostesc inimile și prin ele faptele”, ci aș vrea să dau slavă Prea-Bunului Dumnezeu că din veșnicia Sa a mai lăsat să se scurgă o undă de îngăduință pentru fiecare dintre noi ... îngăduința la viitor, la viață, îngăduința de a ne împărtăși împreună prin rândurile scrise în filele acestui ziar dintr-un moment de amintire-a ceea ce-a trecut, de bucurie a zilei de azi și de speranță pentru ceea ce va fi și va veni .

În acest ceas aniversar de un an, ar trebui ca pe

lângă uralele pe care nu trebuie să le lășăm la o parte să știm un lucru : că acest ziar suntem noi, el fiind oglinda noastră, oglinda sufletului și a vieții noastre de zi cu zi din acest loc de la poale de muniți, iar imaginea oglinzii sufletului nostru trebuie păstrată curată și transparentă căci așa este bine pentru noi și bineplăcut în fața lui Dumnezeu.

La mulți ani „Info Sadu”, la mulți ani și d-voastră , tuturor cititorilor , să ne ajute Bunul Dumnezeu pe mai departe în activitățile acestui început de an și pe toți să vă binecuvinteze ! În vecii vecilor ...

➤ **Al d-voastră al tuturor
Către Domnul
fierbinte rugător
Pr.Paroh. Liviu-
Mihail Moisiu**

E bine de știut

1. Atragem serios atenția crescătorilor de oi, în vederea asigurării pășunatului de primăvară să-și asigure pășunat cu acordul scris al proprietarilor de terenuri. Orice turmă de oi este surprinsă la pășunat pe orice terenuri, dacă nu are acordul scris al proprietarului este adusă la obor.

2. Proprietarilor de terenuri le facem recomandarea să nu semneze acorduri sau contracte de închiriere pentru terenuri (fânețe) până nu primesc contravaloarea sumei solicitate. În caz contrar vor fi păgubiți sau înșelați de către proprietarii de animale.

3. Orice încălcare a regulamentului de pășunat este sancționată conform Hotărârii Consiliului Local privind organizarea pășunatului.

4. Toți proprietarii de oi sunt rugați să depună cereri la Primărie, în vederea arendării pășunatului de vară de la munte; persoană de contact Veștemean Ionuț – consilier al Primarului.

5. Revenim cu un ultim avertisment pentru persoanele care au depozitate materiale de construcții sau alte materiale pe străzile comunei, mai ales SUB RĂPĂ, să ridice materialele în cel mai scurt timp; în caz contrar tot ce este găsit pe domeniul public va fi confiscat.

6. De asemenea toți cetățenii care duc deșeuri sau alte gunoaie din gospodăria la GROAPA DE GUNOI, sunt rugați să depoziteze gunoiul în incinta gropii. Nu este permis să se arunce gunoaie peste tot, pe drumuri sau în albia râului.

7. Facem cunoscut proprietarilor de mașini de mare tonaj, că parcare mașinilor de mare tonaj este permisă în următoarele locuri: La poarta Fabricii de Bere, în fața gaterului –Carieră, La Mal. Parcare în alte locuri decât cele menționate este strict interzisă.

➤ **Primar, Valentin IVAN**

Să cunoaștem legislația, dar mai ales s-o aplicăm și să ne ferim de amenzi!!! (III)

ART. 11 (1) Se pot executa fără autorizație de construire următoarele lucrări care nu modifică structura de rezistență, caracteristicile inițiale ale construcțiilor sau aspectul arhitectural al acestora:

a) reparații la împrejmuiri, acoperișuri, învelitori sau terase, atunci când nu se schimbă forma acestora și materialele din care sunt executate;

b) reparații și înlocuiri de tâmplărie interioară și exterioară, dacă se păstrează forma, dimensiunile golurilor și tâmplăriei;

c) reparații și înlocuiri de sobe de încălzit;

d) zugrăveli și vopsiri interioare;

e) zugrăveli și vopsiri exterioare, dacă nu se modifică elementele de fațadă și culorile clădirilor;

f) reparații la instalațiile interioare, la brânșamentele și racordurile exterioare, de orice fel, aferente construcțiilor, în limitele proprietății, montarea sistemelor locale de încălzire și de preparare a apei calde menajere cu cazane omo-

logate, precum și montarea aparatelor individuale de climatizare și/sau de conținere a consumurilor de utilități;

g) reparații și înlocuiri la pardoseli;

h) reparații și înlocuiri la finisaje interioare și exterioare - tencuieli, placaje, altele asemenea -, la trotuare, la ziduri de sprijin și la scări de acces, fără modificarea calității și a aspectului elementelor constructive;

i) lucrări de întreținere la caile de comunicație și la instalațiile aferente;

j) lucrări de investigare, cercetare, expertizare, conservare și restaurare a componentelor artistice ale construcțiilor prevăzute la art. 3 lit. b), cu avizul Ministerului Culturii și Cultelor și al autorității administrației publice județene sau locale, după caz;

k) lucrări de foraje și sondaje geotehnice pentru construcții de importanță normală sau redusă, situate în afara zonelor de protecție instituite pentru zăcămintele acvifere;

l) lucrări de construcții funerare subterane și supraterane, cu avizul administrației cimitirului.

(2) Se pot executa fără autorizație de construire și lucrări pentru amplasarea de tonete, pupitre acoperite sau închise, destinate difuzării și comercializării presei, cărților și florilor, care sunt amplasate direct pe sol, fără fundații și platforme, precum și fără racorduri și/sau brânșamente la utilități urbane, cu excepția energiei electrice.

(3) Dacă lucrările prevăzute la alin. (1), cu excepția celor prevăzute la lit. e) și j), se execută la construcțiile menționate la art. 3 lit. b), este obligatorie emiterea autorizației de construire.

ART. 24 (1) Constituie infracțiuni următoarele fapte: a) executarea, fără autorizație de construire sau de desființare, ori cu nerespectarea prevederilor acestora, a lucrărilor prevăzute la art. 3 lit. b);

b) continuarea executării lucrărilor după dispunerea opririi acestora de către organele de control;

ART. 25 În cazul săvârșirii

faptelor prevăzute la art. 24, organele de control prevăzute de prezenta lege, care au constatat fapta, sunt obligate să sesizeze organele de urmărire penală.

ART. 26 (1) Constituie contravenții următoarele fapte, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii, să fie considerate infracțiuni:

a) executarea sau desființarea, totală ori parțială, fără autorizație a lucrărilor prevăzute la art. 3, cu excepția celor menționate la lit. b), de către investitor și executant;

b) executarea sau desființarea, cu nerespectarea prevederilor autorizației și a proiectului tehnic, a lucrărilor prevăzute la art. 3, cu excepția celor prevăzute la lit. b), de către investitor și executant;

c) aprobarea furnizării de utilități urbane, ca urmare a executării de lucrări de brânșamente și racorduri la rețele pentru construcții noi neautorizate;

d) menținerea după expirarea termenului prevăzut prin autorizație sau după terminarea lucrărilor autorizate ori adaptarea în alte

scopuri față de cele prevăzute în autorizație a construcțiilor, lucrărilor și amenajărilor cu caracter provizoriu;

e) neaducerea terenului la starea inițială de către investitor, după terminarea lucrărilor prevăzute la art. 3 lit. c), precum și nerealizarea lucrărilor de curățare, amenajare ori degajare, după caz, a amplasamentului și/sau a terenurilor adiacente ocupate temporar pe durata execuției, odată cu încheierea lucrărilor de bază;

f) împiedicarea ori susținerea de la efectuarea controlului, prin interzicerea accesului organelor de control abilitate sau prin neprezentarea documentelor și a actelor solicitate;

g) neanunțarea datei începerii lucrărilor de construcții autorizate, în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (8), precum și depășirea termenului legal prevăzut la art. 7 alin. (1);

i) emiterea de autorizații de construire/desființare;

- în lipsa unui drept real asupra imobilului, care să confere dreptul de a solicita autorizația de construire/

desființare;

- în lipsa sau cu nerespectarea prevederilor documentațiilor de urbanism, aprobate potrivit legii;

- în baza unor documentații incomplete sau elaborate în neconcordanță cu prevederile certificatului de urbanism, ale Codului civil, ale conținutului-cadru al proiectului pentru autorizarea executării lucrărilor de construcții, care nu conțin avizele și acordurile legale necesare sau care nu sunt verificate potrivit legii;

- în lipsa expertizei tehnice privind punerea în siguranță a întregii construcții, în cazul lucrărilor de consolidare;

- în baza altor documente decât cele cerute prin prezenta lege;

k) neîndeplinirea, la termenul stabilit, a măsurilor dispuse de Inspectoratul de Stat în Construcții la controlul anterior;

l) refuzul nejustificat sau obstrucționarea sub orice formă a accesului persoanelor fizice sau al reprezentanților persoanelor juridice la documentele prevăzute la art. 34 alin. (7);

La Sadu curge

Apă vie pentru portul popular

Puține au rămas zilele în care portul popular mai este îmbrăcat și prezentat generațiilor tributare jeansilor cu origini americane și fabricație turcească. De sărbători, la țară mai poți zări pe ulițe, ici - acolo, câte un costum popular purtat de vreun bunic ori un nepot. De sărbători sau duminica. Dacă blugii, tricourile inscripționate sau hainele „de firmă” sunt lesne de procurat, costumele populare ajung încet-încet piese de muzeu. „Puțin ca tot ce este bun și bun ca tot ce este rar”, vorba reclamei. Așa-i costumul popular, am adăuga noi, de dragul rimei.

Cu toate acestea, mai sunt câteva zeci, poate sute de perechi de mâini care duc mai departe povestea portului popular. O pereche de mâini dibace are și eroina poveștii noastre de azi; două mâini care după 85 de ani de trudit prin lumea asta plină de ciudățenii n-au obosit. Maria Pușcaș este singura femeie din Sadu care face păsturi. Păsturile sunt niște piese vestimentare ale costumului popular și se pun pe cap.

Șapte decenii, 140 de păsturi

Anul trecut, pe 24 septembrie, tanti Maria a împlinit 85 de ani. Nu își aduce aminte de vârstă decât atunci când o chinuie durerile de spate. A lucrat 12 ani la „Firul Roșu” și douăzeci de ani ca telefonistă în Sadu. Împletitul păsturilor l-a deprins la 15 ani de la o profesoră din sat care o rugase să aibă grijă de fetița ei. I-a spus: „Maria, hai să te învăț ceva minunat”. Astfel a început ceea ce se contabilizează azi în 140 de păsturi făcute de-a lungul a șapte decenii, purtate de femeile din Sadu, Tâlmăciu, Tâlmăcel, Cîsnădie sau Mohu. „Cum se fac păsturile astea tanti Mărie”, întreb cu glas ridicat, crezând că azuzul femeii resimte cele opt decenii și jumătate de viață. Răspunsul vine

prompt, așezat pe o tonalitate obișnuită, ceea ce mă face să-mi dreg vocea și volumul: „Păi iei o bucată de tergal subțire, îi faci tiv, tragi cu inghița firele și după aia le înnozi. Dintr-o bucată de 1, 40 pe 60 faci două cârpe. Așa le mai zicem noi la păsturi, cârpe. Cu astea merge lumea de obicei la biserică”.

O păstură, o lună, două milioane

Nu-i lucru ușor să faci o păstură. Îți trebuie răbdare, îndemănare și „drag de lucru”, după cum ne șoptește femeia cu degetul arătător de la mână dreaptă ridicat. Pentru a face o păstură e nevoie de aproximativ o lună de zile. Tanti Maria are păsturile tocmită din vreme, iar prețul variază în funcție de mărime. Cea mai scumpă „cârpă” costă două milioane de lei vechi. Pentru unii e mult, pentru alții, care știu cât de cât ce înseamnă această muncă, e puțin. Maria Pușcaș își amintește că, „Pe vremea lui Ceaușescu, a venit o femeie și a cumpărat o păstură de la mine cu 1200 de lei. Erau bani mulți atunci. Am mers imediat cu soțul la Cîsnădie și am cumpărat un ceas. Îl am și acum”. Privirea pare să i se înmoaie, câteva lacrimi se opresc înainte de a se prăvăli pe obraji bătrânei. Soțul i-a murit, dar vorbește

despre el ca și cum ar fi acolo, în casa din Sadu. Apoi și singurul băiat a plecat din lumea aceasta înainte de vreme. Are doi nepoți: băiatul e în America, iar fata în Cîsnădie. Își iubește mult nepoții. „Amândoi îmi spun mamă, vorbesc cu ei, băiatul mă sună din America, nepoata îmi spune să îi zic de ce am nevoie să îmi aducă”, spune tanti Maria cu acea multumire pe care o au bătrânii când vorbesc despre cei dragi pe care pot conta.

Cu Mercedesu-n curte

Nu mulți erau cei care înainte de 1989 se puteau lăuda că au în curte un Mercedes. Familia Pușcaș a avut două astfel de mașini în curte pe vremea când ele

nu erau laitmotivul manelelor. „Îmi aduc aminte că odată au venit două doamne de la București. Le-a plăcut mult cum arătau păsturile și au vrut și ele două. Mi-au trimis ață, material și când le-am terminat, le-am dat telefon să vină să le ia. De unde? Mi-or trimis bani să mă duc la București cu avionul. M-am dus. Doamne, cât m-or mai plimbat prin București. Când m-am întors mi-or pus de toate. Știu că mi-o plătit de mi-o prea plătit pentru păsturi. Da îndărăt am venit cu trenul, că n-am mai vrut să viu cu avionul”, ne povestește Maria Pușcaș. Ne mai povestește că toată viața i-a fost dragă munca și că i-a scris patru scrisori Andreei Marin: „Voiam să mă invite la emisiune. Poate îmi făcea rost de niște ațe. I le plăteam. Dar nu m-a chemat. Să fie

sănătoasă”. Nu știu dacă glumește sau nu. Mă amuz oricum, indiferent de nivelul de seriozitate al episodului.

Drumul către America...închis de un junghi

Atunci când lucrează la păsturi tanti Maria folosește o Biblie pentru a potrivi bucata de material. E destul de grea și, în plus, femeia e foarte credincioasă. Marele ei regret e că de un an, din cauza junghiurilor care i s-au cuibărit în spate, nu a mai putut ajunge la biserică. Aceleași junghiuri o împiedică să mai meargă la câmp sau chiar în America: „M-a chemat nepotul acolo în America, da nu pot să mă duc, că nu pot merge. Ehe, dacă nu mă durea spatele

mă duceam. Serios vă spun”. Mai schimbăm câteva vorbe și ne pregătim să plecăm. Așezată lângă fereastră, masa pe care o bucată de material așteaptă să devină păstură pare un obiect însuflețit. Un martor tăcut al atâtor zile pline sau pustii. „Domnule dragă, am avut o viață tare frumoasă, nu-mi pare rău că am trăit pe lumea asta. Să știți de la mine că în viață ceea ce faci trebuie să faci cu drag ca să îți iasă bine”, ne spune tanti Maria în pragul ușii pe care o deschide din ce în ce mai puțină lume. Dincolo de ușă e lumea cea mare. Dincoace de ea, e lumea Mariei Pușcaș, e lumea în care se nasc păsturile pe care nu scrie „Made in Sadu”, păsturile care țin portul popular printre cei și cele vii.

Ce trebuie să știm despre turbare (rabie)

Aproape an de an, la interferența iernii cu primăvara, vorbim despre rabie și efectele ei asupra animalelor și oamenilor. Rabia este o boală infecțioasă acută produsă de virusul rabic, caracterizată prin tulburări grave ale sistemului nervos central, boală cu o evoluție nedorită către paralizie și deces, indiferent dacă virusul a fost contactat de om sau de animal. Traseul bolii este pe sens unic, de la animal la om. Cele mai periculoase animale din acest punct de vedere sunt vulpile, lupii, șobolanii, șoarecii, iepurii, câinii, pisicile, mai rar vite, cai sau porci. Ajunge doar ca un animal bolnav să zgârie

un animal sănătos sau un om pentru ca virusul bolii să fie deja transmis. De aceea este recomandat ca toate leziunile provocate de contactul cu animalele să fie tratate cu maximă responsabilitate.

Primele manifestări

Animalele infectate cu rabie au un comportament ciudat, care este de fapt și semnalul de alarmă care ar trebui să ne țină la distanță. Acestea nu se mai tem de om, devin aparent blânde, intră în sate, se lasă chiar prinse de oameni și pot apoi chiar să-i atace pe neașteptate pe aceștia. Virusul de rabie este unul care a învățat să se protejeze. Primele simptome

pot apărea la un animal aparent sănătos după două-trei săptămâni după ce a intrat în contact cu virusul. Sau la șase-opt luni. Nimic nu e sigur în acest sens. De aceea recomandăm că dacă este depistat un animal cu rabie să nu așteptăm un anumit termen pentru a vedea dacă animalele noastre au fost infectate sau nu, ci să le vaccinăm preventiv. La noi în județ, în anul acesta, a fost depistată o vulpe cu rabie în comunele Râșinari și Râu Sadului.

Prevenirea rabiei

■ Controlul strict al circulației câinilor și pisicilor (ținută în lesa, curți închise, purtați cu botniță)

■ Colectarea câinilor și pisicilor vagabonzi (fără stăpân).

■ Vaccinarea obligatorie a tuturor câinilor și pisicilor o dată pe an și a celor fătați în decursul anului.

■ Efectuarea periodică a vânătorii la vulpi, pentru reducerea densității, din vecinătatea localităților, ținându-se cont de ritmul cu care se reproduc și se refac populațiile.

■ Efectuarea vaccinării câinilor și pisicilor din comună, cetățeni care dețin câni și pisici nevaccinate contra rabiei să anunte medicul veterinar pentru vaccinarea animalelor.

■ În situația apariției unui caz de turbare la animale,

animalele cu semne clinice seucid, restul animalelor din zona periclitată se vaccinează.

■ Canasierele care au mai mult de 6 luni de la vaccinare, se revaccinează.

■ Toate speciile receptive se supraveghează timp de 3 luni.

Prevenirea rabiei la om

■ Nu atingeți sau mângâiați câinii sau pisicile libere, fără stăpân, pe stradă.

■ Anunțați imediat (dacă ați fost mușcat sau zgâriat de câini, pisici, vulpi, șobolani) medicul uman și medicul

veterinar și Primăria.

■ Nu vă apropiați de o vulpe care circulează prin localitate (comportament deviat) și anunțați imediat medicul veterinar și Primăria.

■ Nu atingeți cadavrele de câini, vulpi, așternuturi contaminate de la cadavre și anunțați imediat medicul veterinar. Dacă vuplea a mușcat un animal din gospodărie (bovină, ovină, câine, porcine, cabaline, pisică) anunțați, imediat medicul veterinar din comună.

■ Folosiți dezinfectante uzuale, după atingerea animalelor, din gospodărie.

✎ Medic veterinar Dumitru HANEA